

ÖZ

Yazar : Fatih Küçükoğlu
Üniversite : Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı: Türkoloji
Tezin Niteliği: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı :
Mezuniyet Tarihi :
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Taalay Abdiev

Elimizdeki bu sözlükte Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesine girmiş olan ortak Arapça kelimelerin her iki dile nasıl girdikleri, hangi değişimler geçirdiklerini göstermeye çalıştım. Her iki dilde meydana gelen ses ve anlam değişimlerini ortaya koymaya çalıştım. İslamiyetin kabulünün sonucunda her iki dilede bir çok kelime girmiştir zaten var olan dil ve soy akrabalığı Arapça kelimelerle daha da fazlalaşmıştır. Coğrafi, tarihi, siyasi ve ekonomik farklılıklar ne kadar olursa olsun dillerin birbiriyle olan iletişimi hiç azalmamıştır aksine giderek artmıştır bu artış Kırgızca ve Türkiye türkçesinde de meydana gelmiştir. Türkistan coğrafyasına islamiyet Türklerle Araplar arasında yapılan Talas savaşı ile gelmiştir bu savaş sonucunda Türklerin islamiyeti kabulü hız kazanmıştır ilerleyen zaman içerisinde bu etki artarak devam etmiştir ve böylelikle sadece din değil dinin getirmiş olduğu Arapçada artık bu coğrafya üzerinde önemli ve kullanım alanı geniş bir dil halini almıştır

Malazgirt savaşı ile Anadoluya gelen Türkiye Türkleri bu tarihten itibaren bu bölgede kalıcı olmuşlardır. coğrafi ve siyasi şartlarında değişmesi sonucunda islamiyet ve Arap milletlerine daha da yaklaşan Türkiye Türkleri bu yakınlaşmada etkisi ile Arapça ve farsça kelimeleri dillerine daha fazla katmıştır. İlerleyen aşamalarda bölgenin ve islamin siyasi kontrolüne eline geçiren osmanlı imparatorluğu zamanında halifelik osmanlıya geçmiş , Arap alfabesi resmi alfabe olmuş, Arapça eserler yazılmış ve artık Arapça kelimeler dilin içine kadar sinmiştir. cumhuriyet dönemine kadar devam eden bu gelişme harf inkılabı ve latin alfabesine geçişle beraber Türkçe ve Türk dillerine verilen önemin etkisi ile yerini yeni bir döneme bırakmıştır ama ne kadar da dilin sadeleştirilip Türkçeye önem vermeye çalışıldıysa da tamamıyla bir başarı elde edilememiştir geçmiş olan bir çok kelime dilin kurallarına uydurularak kabul edilmek zorunda kalınmıştır.

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Колубуздагы бул сөздүктө Кыргыз түркчөсү менен Түркия түркчөсүнө кирген арапча орток сөздөрдүн бул эки тилге кантип кирип калгандыгын жана кандай өзгөрүүлөргө дуушар болгондугун көрсөтүүгө аракеттендим. Эки тилде тең пайда болгон фонетикалык жана семантикалык өзгөрүүлөрүн алып чыгууга далалаттандым. Ислам динин кабыл алуунун натыйжасында эки тилге тең бир топ сөздөр кирип, ансыз деле ортодогу тилдик жана уруулук тууганчылык арапча сөздөр менен дагы да арткан. Географиялык, тарыхый, саясий жана экономикалык айырмачылыктар канчалык болсо дагы тилдердин бири - бири менен болгон байланышы эч жоголгон эмес, тескерисинче бара – бара өскөн. Мындай өсүү кыргызча жана Түркия түркчөсүндө да пайда болгон. Түркистан аймагына ислам дини түрктөр менен араптардын ортосунда болгон Талас согушу менен келген. Бул согуштун жыйынтыгында түрктөр ислам динин кабыл алуусу тездеген. Мезгилдин өтүшү менен мындай таасирленүү күчөп, уланып турган жана ушундан улам дин эле эмес, дин менен кошо келген арапча да эми бул чөлкөмдө маанилүү жана колдонулуу мейкиндиги кенен бир тил болуп калган.

Малазгирт согушу аркылуу Анатолияга келген Түркия түрктөрү бул күндөн баштап бул аймакка отурукташып калышкан. Географиялык жана саясий абалдын да өзгөрүшүнөн улам ислам жана арап өлкөлөрүнө дагы да жакындаган Түркия түрктөрү бул жакындашуунун да таасири аркылуу арапча жана фарсча сөздөрдү өз тилине киргизип алышкан. Алар кийинки баскычтарда аймактын жана исламдын саясий текшерүүлөрүн колуна алган Осмон империясынын доорунда халифатын Османлы императорлугуна өтүп, арап алфавити расмий алфавит болгон. Арап тилинде чыгармалар жазылган жана мындан ары арапча сөздөр тилдин тээ тереңине чейин сиңген. Республика болгонго чейин уланган мындай өсүү тамгалар төңкөрүшү жана латын алфавитине өтүү менен бирге түркчө жана түрк тилдерине берилген маанинин таасири аркылуу ордун жаңы бир периодго калтырган, бирок тилди канчалык жөнөкөйлөштүрүлүп түркчөгө маани берүүгө аракет кылынса да ийгиликке толугу менен жетишилген эмес. Киргизилген бир топ сөздөр тилдин куралдарына карата ылайыкташтырылып кабыл алынуу зарылдыгында калган.

Арапча сөздөрдүн Кыргыз түркчөсүнө бул сыяктуу көп санда киришинин эң маанилүү себептери, Курандын арап тилинде жазылышы, алфавиттин арапча болушу, жазылган чыгармалардын арап тилинде экендиги жана бул мезгилдин саясатчылары менен жазуучуларынын арапчага болгон кызыгууларынан келип чыгат.

ABSTRACT

Author :Fatih Küçükoğlu

University : Kyrgyzstan Turkey Manas University

Science branch :Turkologia

Page numbers :

Graduation date :09.06.2010

Consultant : Doç .Dr. Taalay Abdiev

In this dictionary I tried to show the loan Arabic words that similar in Kyrgyz and Turkish languages as well as how they came from Arabic language and how they change. I work with words which have phonetic and semantic changes which appeared in both languages. There even were similarities in languages and tribe, but after receiving Islam religion a number of loan word increased. In spite of many differences in geographical, historical, political field, the connection of word between each other had been developed. Such development appeared in Kyrgyz and Turkish languages. Islam religion appeared in the territory of Turkistan as the result of Talas war. In such way Turks wanted to receive Islam as fast as they can. Such influence increased time by time that bring not only religious but also language development, particularly, loan-words Arabic words in Turkish and Kyrgyz languages.

The Turks which came to Anatolia in Malazgirt war spread in this region. As the result of close location to Islam and Arabic countries and change geographical and political condition a lot of Arabic words have been added in to Turkish Language. During the Osman Empire epoch the Khalifat transferred to Osmanly Empire that the Arabic alphabet became the official alphabet. A lot of works were written i.e Arabic words spread deeply in Turkish language. It was necessary to change words according to rules.

The main reasons of coming Arabic words into Kyrgyz language was the writing of Kuran in Arabic language. The alphabet was in Arabic language as well as a lot of works were in this language. Beside, the politicians and writers of these period interested in Arabic language.

The connection between Arabic and Kyrgyz words we see in Talas war. As the result of this war Islam religion also spread in this territory. With spreading the Islam religion the Arabic words also spread fast.

In this process the main role were played by intelligent people and Islamic servants which time by time treated to Kuran terms. This influence lost its significance when the soviet began its own influence in this territory that is why everything transferred to Russian language. Such situation was continuing till the Soviet Union fell. But Arabic words do not lost his significance at all, it is used by Muslim people in order that defend and save the words came from Arabic language. With this reason the Fars and Arabic words used by Muslims. In comparison with Kyrgyz language the Arabic words used more in Turkish language.

АБСТРАКТ

Автор : Фатих Кучукоглу

Университет :Кыргызко- Турецкий Университет Манас

Научное Направление :Туркология

Свойство дипломной работы : Магистратура

Номер Страниц :

Дата выпускное :09.06.2010

Консультант : Доч. Др. Таалай Абдиев

В этом словаре попытался провести исследование о заимствовании арабских сходных слов на турецкий и кыргызский языки, а также как были заимствованы и каким изменениям подверглись в процессе заимствования. Старался выявить фонетические и семантические изменения появившиеся на обоих языках. В результате принятия религии Ислам множество слов вошли на кыргызский и турецкий языки, хотя до этого еще находились в языковых и племенно-родственных отношениях с арабским языком. Несмотря на то что существовали географические, исторические, политические и экономические различия, связь этих языков друг с другом никогда не был потерян, а наоборот развивался. Возникновение религии Ислам в Туркестане связано с Таласским столкновением между турками и арабами. В результате которой турки спешили с принятием Ислама. С течением времени такое влияние возросло, которое привело развитию и распространению арабского языка на данной территории.

В результате Мазгиртского столкновения турки оказавшиеся на территории Анатолии с того времени обосновались там. В связи с географическими и политическими изменениями, а также близкое расположение с арабскими странами множество персидских и арабских слов вошли в турецкий язык. Последующем они взяли под свой контроль территорию и религию тем самым в эпоху Османской Империи халифат перешел в Османскую империю и в результате этого арабский алфавит стал официальным алфавитом турков. Большинство произведений были написаны на арабском языке. Главные причины вхождение арабских слов на турецкий язык в значимом количестве являлись написания Священной книги «Коран» на арабском языке, становление алфавита на данном языке, написание произведений а также заинтересованность к этому языку политиков и писателей того периода.

Возникновение связи кыргызского языка с арабским мы видим то же Таласское столкновение после чего множество арабских слов было заимствовано на кыргызский язык. В результате этого столкновения в этом регионе религия начала развиваться вместе которой арабские слова начали входить в данный язык. В этом процессе главную роль также сыграли религиозные служащие и мусульманские купцы. Также причиной вхождения арабских слов на кыргызский язык было и то что Коран был написан на арабском языке и то что они использованы термины и методы. Такое влияние с каждым разом все развивалось и дошло до советского времени пока русский язык не начало свое развитие. Этот процесс продолжался до распада советского союза. Элементы арабского языка уменьшились, но не потеряли общие значения. До сих пор используется персидский и арабские языки в данных регионах, но по сравнению с турецким языком используется меньше. В этом исследовании дается анализ различия, семантическое и фонетическое сходства слов заимствованных с арабского на кыргызский и